

Dnr: M2022/01829

Ellenor Grundfelt
ellenor.grundfelt@energigas.se

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 15 december 2022

Remissvar angående Promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, har tagit del av rubricerad promemoria. Vi tackar för möjligheten att bidra med synpunkter och delger härmed vårt yttrande enligt Miljödepartementets remiss den 15 september 2022.

Flera bra förslag i promemorian – men de är långt ifrån tillräckliga

Det finns flera förslag i underlagsrapporten som Energigas Sverige tillstyrker och som vi anser bör tas vidare inom ramen för nästa mandatperiods klimatpolitiska handlingsplan, exempelvis:

- Utred ett tvådelat ersättningssystem vid etablering av ny kraft
- Utred styrmedel som underlättar användning av spillvärme
- Utred CCU-teknikens roll i energisystemets omställning med avseende på klimatnytta, försörjningstrygghet och konkurrenskraft
- Utred omvända auktioner för ökad kolsänka
- Utred investeringsstödet Kväveklivet
- Utred styrmedelspaket för långsiktigt hållbart jordbruk
- Utred målsättningarna om cirkulär ekonomi
- Genomför en nationell pilot för att testa det finansiella instrumentet Carbon Contracts for Difference (CCfD)
- Gör statliga åtaganden långsiktigt bindande

Dessa förslag utgör steg i rätt riktning mot ökad elektrifiering av industrin och omställningen till vätgas, även om de är långt ifrån tillräckliga. Några av dem kan också ha viss betydelse för en växande bioekonomi och eventuellt en ökad biogasproduktion från jordbruket, beroende på utformning. Vi konstaterar dock att de flesta förslagen handlar om att utreda olika åtgärder och styrmedel. Eftersom vi befinner oss mitt i både energikris och klimatkris bör inte fokus ligga på fler utredningar. Det finns redan flera bra och konkreta förslag på bordet som regeringen kan och bör implementera omgående (se Energigas Sveriges förslag nedan).

El och vätgas löser inte hela industrins omställning

Vi konstaterar att flera av förslagen i Tillväxtanalys rapport syftar till att försöka underlätta för elektrifiering och mer vätgas till industrin, vilket är bra. Elektrifiering och vätgas löser dock inte hela industrins omställning. Vissa industrier kommer fortsatt behöva andra energigaserna än vätgas, och inom exempelvis kemiindustrin och i stålindustrin finns behov av kolatomer för att kunna tillverka de produkter som efterfrågas av samhället. Varken el eller vätgas kan bidra med dessa kolatomer. Det finns dessutom stora synergier och effektivitetsvinster att hämta mellan el, vätgas och biobränslen,

där exempelvis koldioxid från biogas- eller bio-DME-produktion tillsammans med vätgas kan omvandlas till mer biogas eller bio-DME.

Kemiindustrin har ett stort behov av förnybara eller fossilfria kolatomer framöver. Material består nästan uteslutande av kolföreningar i form av kolväten. Allt ifrån lack, plast, textilier, telefoner, kosmetika, läkemedel, smörjmedel m.m. består av kolföreningar. Utan kol, inga material, inget liv. För kemiindustrin är gas och oljeprodukter inte energi, utan byggstenar av produkter som sedan används i tillverkning av produkter som vi alla omger oss med – från morgon till kväll.

Stålintustrin har också ett stort behov av förnybara eller fossilfria kolatomer framöver. Stålintustrin är även en sektor som har stort behov av höga temperaturer. När exempelvis stål ska värmas upp till 1 250°C innan valsning krävs mycket effekt, vilket är en stor utmaning att lösa elektriskt men det är enkelt med gas. Idag finns redan gasinfrastruktur hos dessa industrier och biogas och andra förnybara gaser blir därför en viktig resurs när dessa industrier ställer om. Stålintustrin har tidigare investerat i bränsleugnar, vilka är planerade att köras i många år framöver. Dessa bränsleugnar är mycket svåra (om det ens är möjligt) att bygga om till en elugn. Eftersom det redan finns en gasinfrastruktur till dessa ugnar och industrierna vill ställa om är biogas och andra förnybara gaser en viktig lösning för att möjliggöra deras omställning.

Industrins totala naturgas- och gasol användning uppgår idag till cirka 11 TWh¹ vilket kan jämföras med oljeanvändningen som ligger på cirka 4 TWh². Naturgas och gasol står alltså idag för ungefär tre fjärdedelar av industrins fossilbränsleanvändning (kolanvändningen exkluderad). Det är ett resultat av flera års konvertering från olja till gas med stora vinster vad gäller effektivitet, utsläpp och klimat.

El, vätgas och fasta biobränslen kan utgöra ett gångbart alternativ för en del av dessa verksamheter, men ofta är det biogas eller andra förnybara gaser, såsom biogasol och rDME som behövs för att de här industrierna ska kunna ställa om på ett tekniskt möjligt och ekonomiskt hållbart sätt. Att ställa om till biogas från naturgas eller till biogasol från gasol medför inga direkta investeringar då det enbart är gasens ursprung som skiljer. Energigas Sverige saknar i Tillväxtanalys arbete en analys av hur politiken kan säkerställa tillgång till konkurrenskraftig förnybar gas av den typen till dessa verksamheters omställning. Vi saknar också konkreta förslag på politiska åtgärder som främjar den omställningen.

Idag drivs omställningen i många fall av teknikskiften där energigaser (utöver vätgas) är en förutsättning. Stora volymer biogas och annan förnybar gas kommer därmed att behövas för att dessa industrier ska kunna göra sin omställning. Här är några exempel:

- Perstorps projekt Project Air: Cirka 1,5 TWh 2026 samt ytterligare cirka 1,3 TWh om befintlig naturgasanvändning ska ersättas. Project Air kommer att tillgodose Perstorps behov om totalt 200 000 ton klimatneutral metanol per år, vilket innebär en utsläppsminskning med 500 000 ton koldioxid. Metanolen är en viktig råvara i olika typer av material såsom färg, plast, smörjmedel m.m. och möjliggör i sin tur en omställning av dessa branscher.
- SSAB:s omställning: Cirka 0,5 TWh 2023. 1,5 TWh efter 2035.

Mot bakgrund av att naturgas och gasol står för hela tre fjärdedelar av industrins fossilbränsleanvändning – och mot bakgrund av att stora delar av dessa volymer behöver ställas om till biogas och andra förnybara gaser – bör industrins gasanvändning vara ett prioriterat område för

¹https://www.scb.se/contentassets/42353221cc0948fc9bc7bc63ec6dcd83/en0106_2021k04_sm_en31sm2201.pdf

²https://pxexternal.energimyndigheten.se/pxweb/sv/Industrins%20energianv%c3%a4ndning/-/EN0113_3B.px/table/tableViewLayout2/?rxid=d5ae341e-f6a8-4806-99e6-764dbd36b202

regeringen i klimat- och näringslivspolitik. Det finns mycket för Sverige att vinna på att möjliggöra för dessa industrier att ställa om till förnybar eller fossilfri gas. Ökad försörjningstrygghet och minskat beroende av importerade fossila bränslen och insatsråvaror är en viktig del. Stor klimatnytta och ett betydande bidrag till Sveriges territoriella klimatmål är en annan, liksom svenska arbetstillfällen kopplat till inhemsk produktion.

Energigas Sveriges förslag inför den klimatpolitiska handlingsplanen

Energigas Sverige har under flera år, i dialog med bland annat kemi- och stålindustrin, analyserat och diskuterat vad som behöver göras från politiskt håll för att underlätta för dessa industrier att ställa om från naturgas och gasol till biogas och andra förnybara eller fossilfria gaser. Det industriella perspektivet och förutsättningarna att ersätta fossila kolkällor och bränslen med biogas och andra förnybara gaser i stål- och kemiindustrin har varit frånvarande eller undanskynt i tidigare politiska initiativ, inklusive Biogasmarknadsutredningen. Det innebär att ett centralt användningsområde inte fullt ut kommit till uttryck i utformningen av incitament och styrmedel.

Utifrån vårt arbete kan vi konstatera att några helt centrala åtgärder saknas i Tillväxtanalys lista på förslag inför nästa klimatpolitiska handlingsplan:

- **Överväg industripremie eller annan lösning för att skapa de ekonomiska förutsättningar som krävs för att industrin ska kunna ställa om till förnybar gas.**
Styrmedlen har hittills inte varit anpassade till efterfrågan på gas som insatsråvara eller gas som används inom den del av stålindustrin som är undantagen från energi- och koldioxidskatt. En lösning skulle kunna vara att införa en särskild industripremie för förnybar gas som används i sådana verksamheter. Till exempel skulle ett högre produktionsstöd för leverans av förnybar gas till nämnda industriella verksamheter kunna övervägas.
- **Genomför åtgärder för att snabbt öka biogasproduktionen i Sverige.**
Energigas Sverige har efter förfrågan från Regeringskansliet tagit fram en sammanställning av vad regering och riksdag kan och bör göra för att påskynda investeringarna i ökad biogasproduktion. Sammanställningen skickades till Infrastrukturdepartementet (oktober 2022) och finns att läsa på Energigas Sveriges webbplats: [Länk](#).

Åtgärdsförslagen har delats in i sju åtgärdsområden:

1. Fullfölj och komplettera befintliga styrmedel samt säkerställ deras långsiktighet
Här vill vi särskilt understryka vikten av nationellt mål för biogas och andra förnybara gaser som tar höjd för industrins faktiska behov. Det ger tydlig riktning och mål mot vilka styrmedel ska utvärderas i kontrollstationer och vid behov justeras. Mål signalerar också ett politiskt åtagande över tid och över blockgränserna, vilket är avgörande för investeringsviljan. Att besluta om ett nationellt mål ser vi som ett nödvändigt steg för att tydliggöra Sveriges ansvar och del i REPowerEU Plan som innehåller EU-gemensamma mål för bland annat biogasproduktion.
2. Säkerställ att Rysslands manipulation av gasmarknaden inte försvårar för svenska aktörer att beviljas statsstöd
3. Enklare och snabbare tillståndsprocesser för både befintliga och nya anläggningar
4. Mobilisering av substrat och råvaror
5. Stimulera produktion av biogas och andra förnybara gaser genom ny teknik och nya råvaror
6. Underlätta för ökad inmatning av biogas i transmissionsnätet
7. Använd offentlig upphandling som verktyg för mer biogas

Eftersom Tillväxtanalys underlag inte tar upp den här typen av åtgärder – eller ens identifierar behovet av att ställa om naturgas- och gasolanvändningen till biogas och andra förnybara eller fossilfria gaser – vill vi uppmana regeringen att överväga Energigas Sveriges åtgärdsförslag som en del av arbetet inför nästa klimatpolitiska handlingsplan. Bakom sammanställningen finns mycket kunskap inhämtad från våra 150 medlemsföretag som på olika sätt arbetar med energigas, och som därför vet vad som behöver göras för att realisera omställningen. Det är viktigt att regeringen lyssnar på dessa företag.

Här vill vi också lyfta att vi upplever att Tillväxtanalys förankring med näringslivet har brutit. Tillväxtanalys valde att inte ha dialog med oss på Energigas Sverige under arbetets gång, trots upprepade kontaktförsök från vår sida. Hearingen som planerades till juni 2022 blev aldrig av.

- **Komplettera befintligt biogasstöd med ett produktionsstöd för andra förnybara gaser än biogas.** Det behövs för att ge förutsättningar för investeringar i nya anläggningar för produktion av andra förnybara gaser från biomassa än biometan, så som bioDME, biogen vätgas, bio-syngas eller biogasol. Behovet av och intresset inom industrin för dessa gaser är stort och potentialen för att producera dem i Sverige är stor, inte minst från restprodukter från jord- och skogsbruk. Men det kräver ny teknik som ännu inte kommersialiserats i stor skala, som exempelvis förgasning, och användning av råvaror förknippade med höga kostnader för att samla in och bearbeta. Energigas Sverige har sedan tidigare hemställt om införande av ett produktionsstöd för andra förnybara gaser än biogas. [Hemställan](#) skickades till Infrastrukturdepartementet i juli 2022.
- **Intäktsram och koncessionsplikt för vätgasledningar** bör införas för vätgasnät på samma sätt som för naturgasnät. För att hanteringen ska gå så snabbt och effektivt som möjligt bör koncession beslutas av Energimarknadsinspektionen i stället för av regeringen, som är fallet för naturgasnät. Även koncession för naturgasnät bör beslutas av Energimarknadsinspektionen i stället för av regeringen. Detta för att inte olikbehandlingen mellan el och gas ska äventyra planerade satsningar på biogas. Energigas Sverige har av denna anledning hemställt om ändring av naturgaslagen (2005:403) och naturgasförordningen (2006:1043). Hemställan hittas via denna [länk](#).
- **Säkerställ att samdistribution av gaser fungerar fullt ut i alla relevanta regelverk**
Det behövs administrativt enkla system för att regelmässig hantering av olika gaser som distribueras tillsammans, så kallad samdistribution, ska fungera. Ett sådant system är helt nödvändigt för att befintlig infrastruktur (lager, cisterner, depåer, gasnät m.m.) ska kunna användas för att distribuera biogas, förnybar vätgas och andra förnybara bränslen. Biogas kan använda precis samma infrastruktur som naturgas eftersom det i båda fallen är fråga om metan men med olika ursprung. På samma vis kan biogasol använda precis samma infrastruktur som gasol, och förnybar vätgas samma infrastruktur som fossil vätgas. Det är helt orimligt att parallella infrastrukturer ska behöva byggas upp för de förnybara alternativen, nu när de fossila har banat väg genom att bära kostnader för utbyggnad av system och infrastruktur. Under en övergångsperiod behöver infrastrukturen kunna användas för blandningar av förnybart och fossilt, utan att de förnybara alternativen tappar sina fördelar i form av exempelvis lägre skatt eller andra incitament i olika styrmedel.

Samdistribution avser distribution av olika skattepliktiga gaser via gasnät eller distribution av flytande gas på lastbil eller fartyg, men även lager där olika skattepliktiga bränslen lagrats tillsammans i en cistern eller liknande i väntan på vidare leverans till förbrukare eller annan distributör. I dessa fall vet den aktör som håller lagret vilka proportioner av de olika skattepliktiga bränslena som tillförts till cisternen, men det går inte att veta de exakta proportionerna i utlevererad mängd bränsle. Det är därför av största vikt att massbalans eller liknande får användas för att fördela skattepliktiga bränslen som lagrats eller distribuerats tillsammans. Det kan till exempel gälla biogasol och gasol som lagrats

tillsammans, eller biogas (flytande eller gasformig) som lagrats tillsammans med naturgas (flytande eller gasformig).

Energigas Sverige ser fram emot fortsatt dialog med Regeringskansliet inför framtagandet av den klimatpolitiska handlingsplanen för 2023–2026. Vi är självklart behjälpliga med underlag och vill gärna stötta regeringen i dess arbete med att ta fram en tydlig klimathandlingsplan som leder till minskade utsläpp men också till försörjningstrygghet, ett stabilt energisystem och ett konkurrenskraftigt svenskt näringsliv.

Med vänliga hälsningar,

Maria Malmkvist
Vd

Ellenor Grundfelt
Strategichef och ansvarig styrmedel